

HAL
open science

Europejski sondaż praktyk cyfrowych w humanistyce i naukach o sztuce. Najważniejsze wyniki

Dallas Costis, Nephelie Chatzidiakou, Maciej Maryl, Agiatis Benardou, Claire Clivaz, John Cunningham, Meredith Dabek, Patricia Garrido, Elena Gonzalez-Blanco, Jurij Hadalin, et al.

► To cite this version:

Dallas Costis, Nephelie Chatzidiakou, Maciej Maryl, Agiatis Benardou, Claire Clivaz, et al.. Europejski sondaż praktyk cyfrowych w humanistyce i naukach o sztuce. Najważniejsze wyniki. [Research Report] DARIAH. 2017. hal-01449025

HAL Id: hal-01449025

<https://hal.science/hal-01449025>

Submitted on 29 Jan 2017

HAL is a multi-disciplinary open access archive for the deposit and dissemination of scientific research documents, whether they are published or not. The documents may come from teaching and research institutions in France or abroad, or from public or private research centers.

L'archive ouverte pluridisciplinaire **HAL**, est destinée au dépôt et à la diffusion de documents scientifiques de niveau recherche, publiés ou non, émanant des établissements d'enseignement et de recherche français ou étrangers, des laboratoires publics ou privés.

Distributed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License

Europejski sondaż praktyk cyfrowych w humanistyce i naukach o sztuce

Najważniejsze wyniki

Digital Methods and Practices Observatory Working Group (DiMPO)
DARIAH-EU European Research Infrastructure Consortium

Październik 2016

2,177 respondentów z całej Europy, korzystających z cyfrowych zasobów, metod i narzędzi

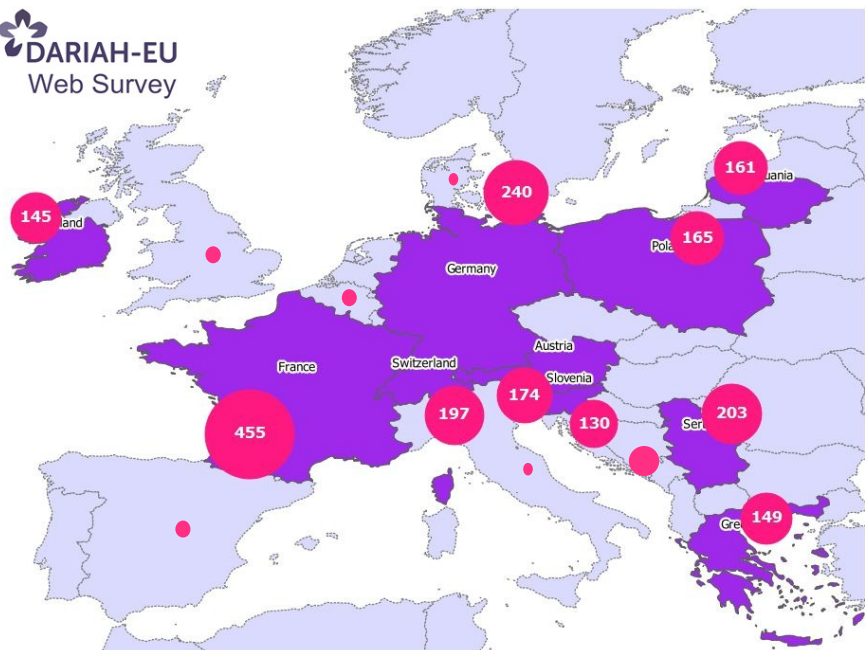
10 języków

5 raportów

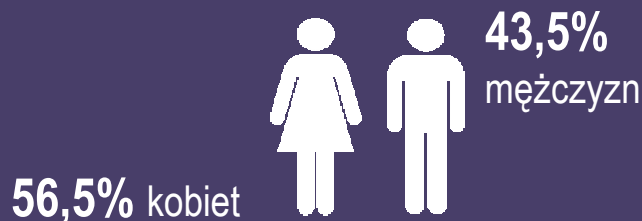
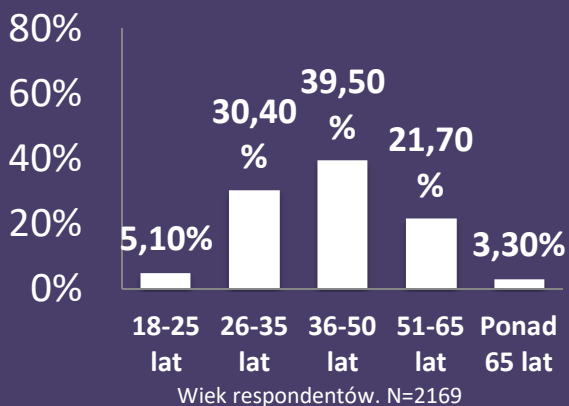
narodowych

Austria, Grecja,
Litwa, Polska,
Szwajcaria

DARIAH-EU
Web Survey

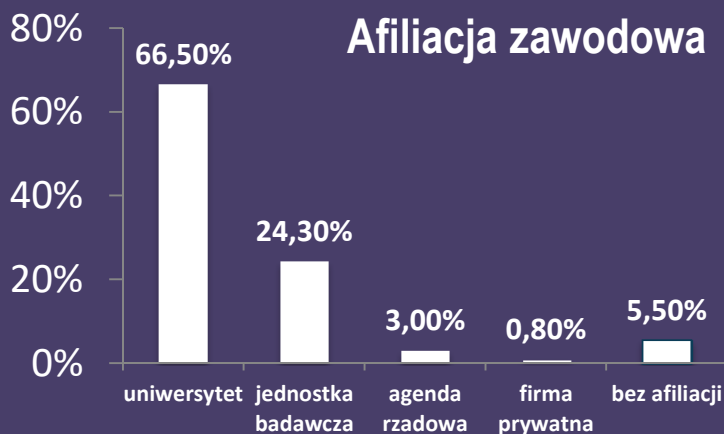
Wiek respondentów

Staż badawczy

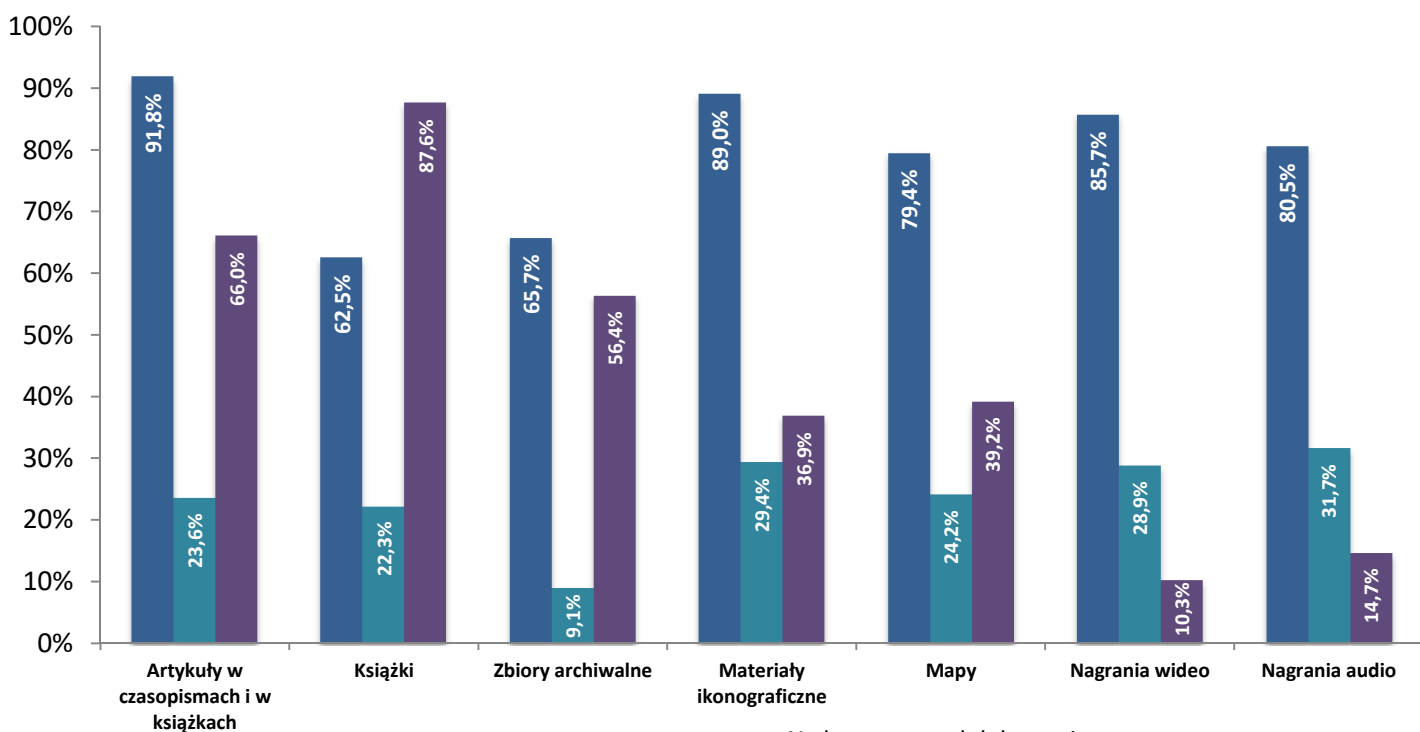
49,9% - dłuższy niż 10 lat
29% - 3-10 lat
16,2% - 1-3 lat
4,6% - krótszy niż rok

Afiliacja zawodowa

Afiliacja zawodowa. N=2018

Humaniści zapoznają się z materiałami badawczymi w formie cyfrowej i na nośnikach analogowych

- Na komputerze lub laptopie
- Na urządzeniu przenośnym (tablet, smartfon, itp.)
- Na wydruku lub przy pomocy urządzenia analogowego

Dostęp do materiałów badawczych za pośrednictwem komputerów, laptopów, urządzeń przenośnych, analogowych oraz druku, N= 2177

Większość respondentów zapoznaje się z materiałami badawczymi **na komputerze lub laptopie** częściej niż w druku czy w formatach analogowych

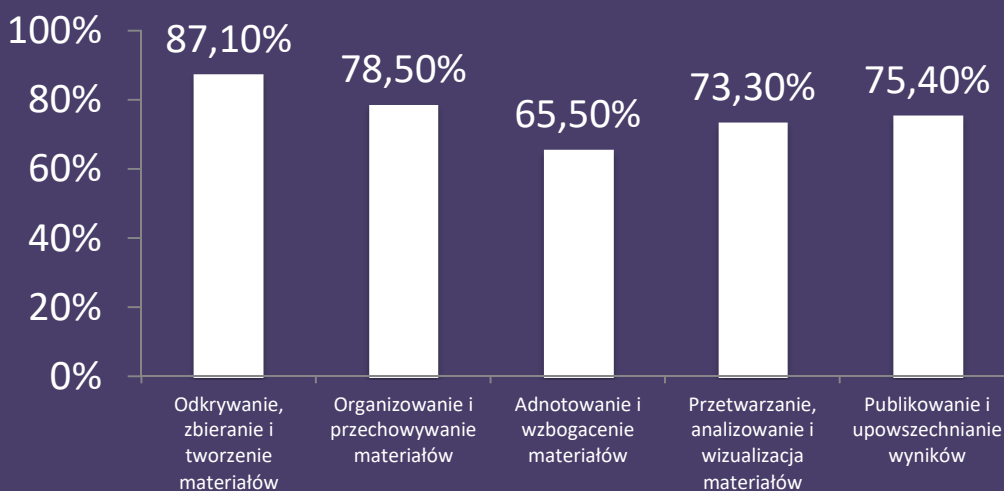
...za wyjątkiem książek i materiałów archiwalnych

Więcej niż dwoje na pięcioro humanistów zapoznaje się w większością typów materiałów badawczych za pomocą urządzenia mobilnego

Wyjąwszy książki, humaniści cyfrowi częściej korzystają z materiałów badawczych w formie cyfrowej, niż za pośrednictwem urządzeń analogowych. Urządzenia cyfrowe jak komputery i laptopy najczęściej służą do zapoznawania się z artykułami naukowymi, obrazami, nagraniami wideo i audio, mapami oraz – dużo rzadziej – książkami czy materiałami archiwalnymi. Jednakże aż dziewięć na dziesięć osób czyta książki drukowane (w porównaniu z trzema piątymi czytającymi je w formie cyfrowej), a więcej niż połowa z nich zapoznaje się z artykułami i archiwaliami w formie analogowej. W zestawieniu, troje na pięcioro respondentów korzysta z urządzeń przenośnych (jak tablet) do zapoznawania się z obrazami, nagraniami wideo i audio, a dwoje na pięcioro – do przeglądania artykułów, książek i map.

Humaniści cyfrowi używają metod lub narzędzi cyfrowych na różnych etapach procesu badawczego

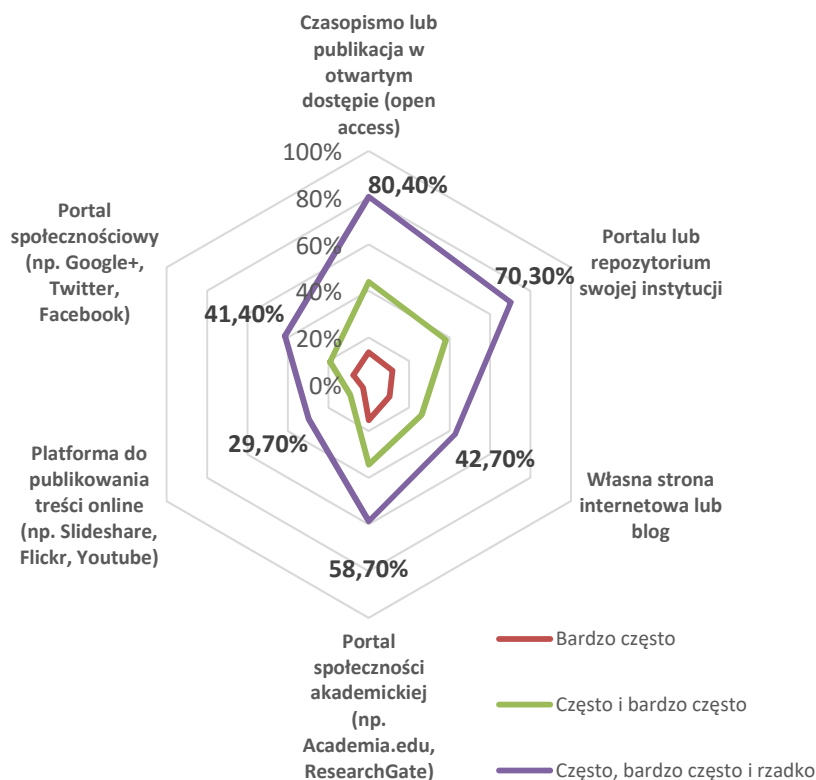
Respondenci deklarują korzystanie z metod i narzędzi cyfrowych na wszystkich etapach procesu badawczego, od odkrywania materiału po publikację wyników. Jednakże, podczas gdy zdecydowana większość korzysta z nich do odkrywania, zbierania i tworzenia materiałów, mniejsza liczba respondentów deklaruje inne sposoby wykorzystania. Jedynie ok. dwóch trzecich respondentów używa cyfrowych metod lub narzędzi do adnotowania i wzbogacania materiałów.

Cele korzystania z narzędzi i metod cyfrowych. N=2176

Niemal połowa humanistów cyfrowych regularnie korzysta z czterech kanałów upowszechniania wyników

10-15% respondentów bardzo często rozpowszechnia swoje prace za pośrednictwem **czasopism lub publikacji w otwartym dostępie** (*open access*), **portalu lub repozytorium swojej instytucji, własnej strony internetowej lub blogu** oraz **społecznościowych portali akademickich** jak Academia.edu czy ResearchGate. Dużo większa grupa, bo ponad 35-45%, korzysta z tych kanałów regularnie. Ośmioro na dziesięcioro badanych korzysta – przynajmniej rzadko – z otwartych czasopism w tym celu.

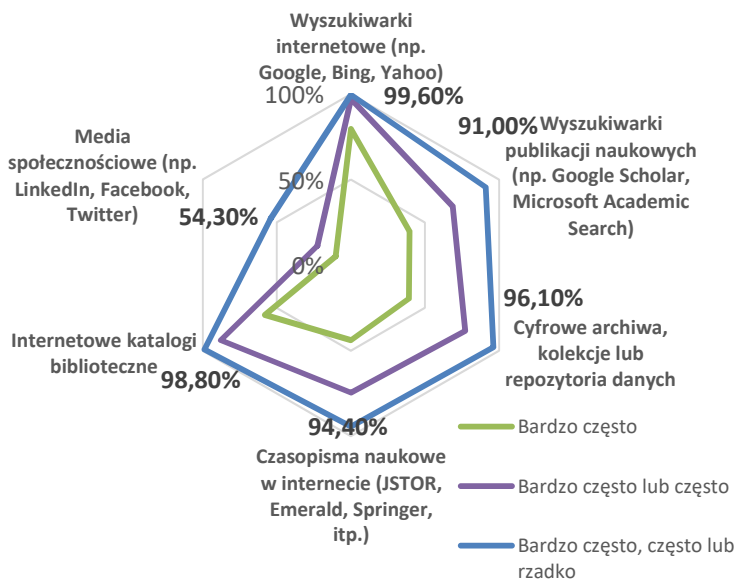
Dodatkowo, dwoje na dziesięcioro respondentów regularnie korzysta z portali społecznościowych do rozpowszechniania wyników swoich badań. Jednakże tylko jedna osoba na dziesięć regularnie wykorzystuje do tego celu platformy do publikowania treści online, jak Slideshare, Flickr czy Youtube.

Sposoby rozpowszechniania swoich prac N=2132

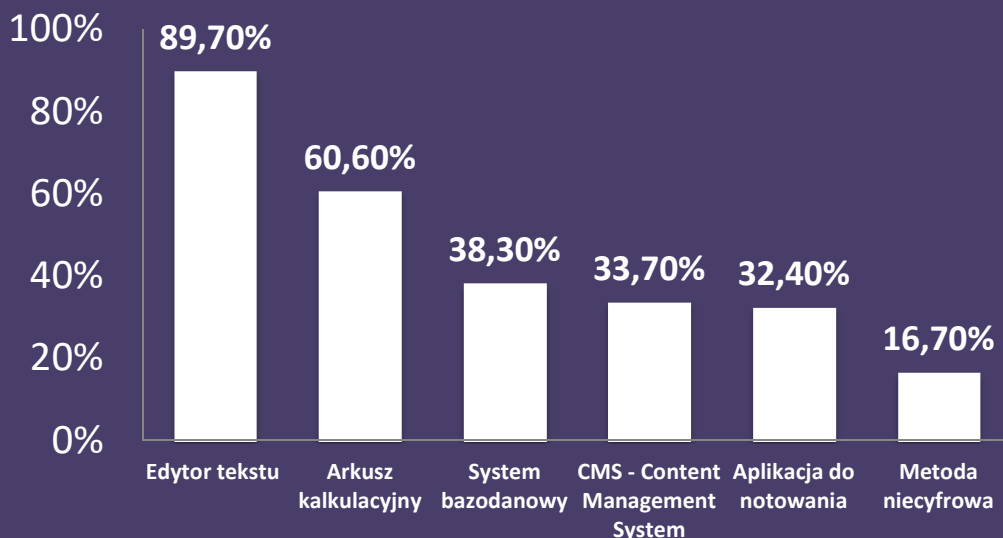
Badacze często korzystają z internetowych katalogów bibliotecznych, kolekcji i repozytoriów cyfrowych oraz baz czasopism online

Pracując online, niemal wszyscy respondenci bardzo często korzystają z wyszukiwarek internetowych w celach badawczych. Dziewięć na dziesięć badanych często korzysta z internetowych katalogów bibliotecznych, a nieco mniej z cyfrowych archiwów, kolekcji lub repozytoriów danych. Tylko siedem osób na dziesięć korzysta regularnie z wyszukiwarek publikacji naukowych (jak Google Scholar). Więcej niż dwoje na pięć respondentów korzysta z tych wszystkich metod bardzo często. Z drugiej strony, tylko jedna na siedem osób deklaruje, że często korzysta z mediów społecznościowych do wyszukiwania materiałów badawczych.

Częstotliwość korzystania z serwisów. N= 1452

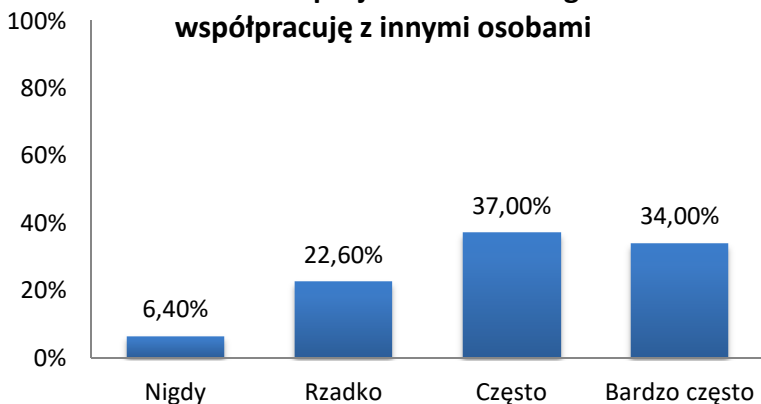
Edytory tekstu i arkusze kalkulacyjne to najpowszechniejsze aplikacje do przechowywania i przetwarzania materiałów badawczych

Dziewięć na dziesięć badanych korzysta z edytora tekstu do przechowywania i przetwarzania materiałów badawczych. Trzy piąte używa w tym celu arkuszy kalkulacyjnych, a tylko jedna trzecia korzysta z systemu bazodanowego lub aplikacji do notatek i menedżera bibliografii. Tylko jedna osoba na siedem wykorzystuje w tym celu internetowy system zarządzania treścią (CMS)

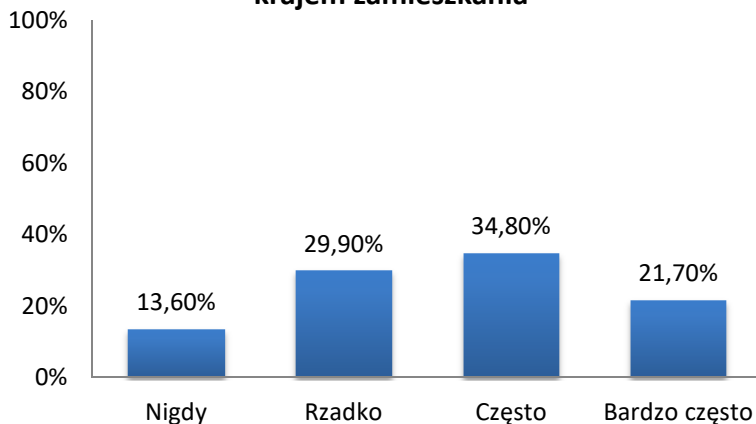
Use of applications to store and manage research assets. N= 2176

W ramach projektu badawczego współpracują z innymi osobami

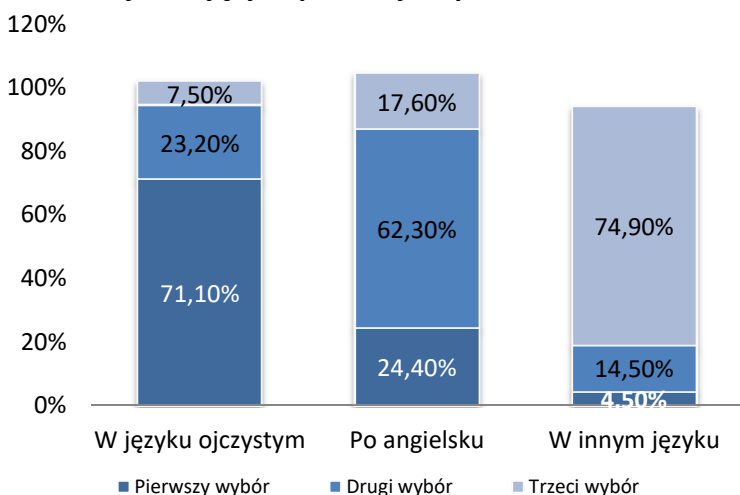
Częstotliwość współpracowania z innymi przy projektach . N= 2135

Zapoznają się z materiałami źródłowymi poza krajem zamieszkania

Częstotliwość zapoznawania się z materiałami poza krajem zamieszkania. N= 2136

W jakim języku publikujesz prace naukowe?

Język publikacji. N= 1773

Humanieści cyfrowi regularnie biorą udział w zbiorowych projektach badawczych

Jedna trzecia respondentów stwierdziła, że bardzo często współpracuje z innymi osobami przy projektach badawczych. Siedmioro na dziesięciuro badanych często lub bardzo często angażuje się we współpracę badawczą. Bardzo mała grupa – jedna osoba na piętnaście – nie bierze udziału w zbiorowych projektach badawczych.

Większość często korzysta z materiałów źródłowych zagranicą ale mowa ojczysta pozostaje głównym językiem publikacji

Jedna piąta respondentów zapoznaje się z bardzo często materiałami źródłowymi poza krajem zamieszkania, a więcej niż połowa czyni to często. Tylko jedna osoba na siedem nigdy nie korzysta ze źródeł zagranicznych.

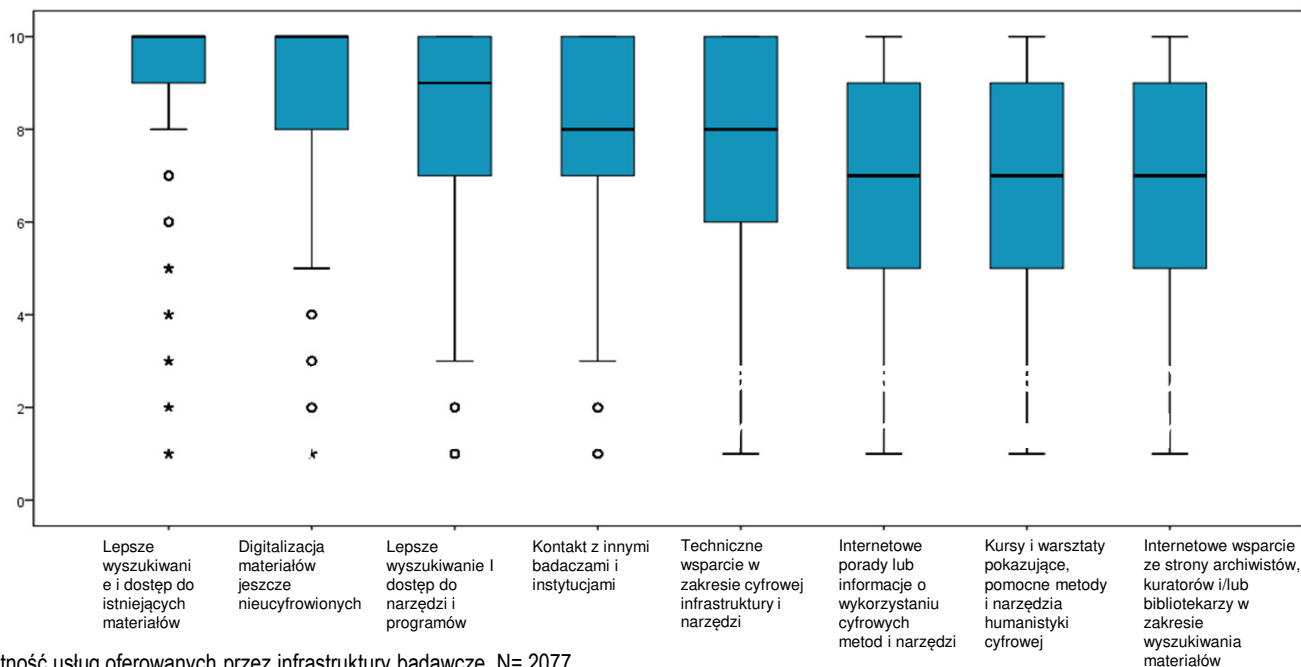
Z drugiej strony, poproszeni o wskazanie języków, z których korzystają w publikacjach naukowych, ponad dwie trzecie badanych wskazało mowę ojczystą jako główny język publikacji.

Jednakże zdecydowana większość – cztery piąte badanych – wskazuje na angielski jako drugi język. Dodatkowo, prawie dwadzieścia procent publikuje prace przede wszystkim w innym języku. Dziewięć na dziesięć osób jako trzeci wybór wskazało język inny niż ojczysty i angielski.

Najważniejsze to poprawić wyszukiwanie cyfrowych zasobów oraz zdigitalizować zasobów dotąd niescyfryzowane

Poproszeni o wskazanie istotności różnych potrzeb na skali od 1 do 10, trzy czwarte humanistów cyfrowych zdecydowanie uznało **łatwiejsze wyszukiwanie i lepszy dostęp do istniejących materiałów badawczych i danych** za najważniejsze z wynikiem 9,5 na 10. Nieco gorszy rezultat (9) osiągnęła **digitalizacja materiałów badawczych i danych będących obecnie w formie nie cyfrowej**. Dwie kolejne potrzeby: **łatwiejsze wyszukiwanie i lepszy dostęp do cyfrowych narzędzi i oprogramowania** oraz **kontakt z innymi badaczami, grupami badawczymi i instytucjami istotnymi z punktu widzenia prowadzonych badań**

zajął trzecie miejsce *ex aequo* z wynikiem 7, wśród przeszło trzech czwartych respondentów. Inne zadania uznano za ważne ale mniej istotne: **techniczne wsparcie** w zakresie cyfrowej infrastruktury, narzędzi i oprogramowania, **internetowe porady lub informacje o wykorzystaniu cyfrowych metod** i narzędzi w badaniach, **kursy i warsztaty** pokazujące, jak metody i narzędzi humanistyki cyfrowej mogą pomóc w badaniach, oraz **internetowe wsparcie ze strony archiwistów, kuratorów i/lub bibliotekarzy w zakresie wyszukiwania materiałów istotnych dla badań**.

Istotność usług oferowanych przez infrastruktury badawcze. N= 2077

Pełny raport i publikacje

Wieloautorski raport prezentujący opisowe wyniki ankiety z 2015 roku oraz artykuł naukowy, są obecnie przygotowywane przez członków grupy roboczej Digital Methods and Practices Observatory (DiMPO). Raport i publikacje prezentują zestawione i porównawcze wyniki ankiety wraz z analitycznymi opisami poszczególnych krajów. Dodatkowo, badacze z poszczególnych krajów pracują nad publikacjami we własnych językach, prezentującymi wyniki krajowe. Hashtagi: **#DARIAH** **#DiMPO** **#ScholarlyPractices**

Spis treści

1. Wstęp **N. Chatzidiakou & C. Dallas**
2. Metodologia i analiza **C. Dallas & N. Chatzidiakou**
3. Wyniki zbiorcze **N. Chatzidiakou & C. Dallas**
4. Sylwetka kraju: Austria **G. Schneider & W. Scholger**
5. Sylwetka kraju: Grecja **N. Chatzidiakou & C. Dallas**
6. Sylwetka kraju: Litwa **I. Kelpšienė**
7. Sylwetka kraju: Polska **M. Maryl**
8. Sylwetka kraju: Serbia **T. Tasovac & N. Chatzidiakou**
9. Sylwetka kraju: Szwajcaria **B. Immenhauser**
10. Wyniki porównawcze **Wszyscy autorzy**
11. Wnioski **C. Dallas**

Grupa robocza Obserwatorium Cyfrowych Metod i Praktyk (DiMPO)

Celem Grupy Roboczej DARIAH **Obserwatorium Cyfrowych Metod i Praktyk (Digital Methods and Practices Observatory – DiMPO)** jest dostarczenie wspólnie badawczej opartej na danych, aktualnego i pragmatycznie przydatnego opisu najnowszych praktyk, potrzeb i postaw badaczy z nauk humanistycznych i o sztuce w rozwijającym się europejskim, cyfrowym środowisku badawczym. Cel ów próbuje osiągnąć za pomocą badania podłużnego opartej na metodach mieszanych poświęconego praktykom informacyjnym i metodom badawczym wykorzystywanym w cyfrowych badaniach z zakresu nauk humanistycznych w całej Europie, a także poprzez cyfrowe upowszechnianie wyników badań oraz ich walidację lub wzbogacenie przez wspólnotę akademicką. Aby uzyskać więcej informacji lub włączyć się w prace grupy, proszę się skontaktować z jej przewodniczącym, Prof. Costisem Dallasem (c.dallas@dcu.gr).

Badanie praktyk naukowych: zakres, cele i plany

Europejski sondaż praktyk badawczych oraz potrzeb cyfrowych w humanistyce i naukach o sztuce to efekt współpracy europejskich badaczy z różnych krajów w ramach Grupy Roboczej DiMPO. Badanie zostało pomyślana jako ponadregionalny sondaż podłużny, przeprowadzany co kilka lat online w krajach europejskich. Jego celem jest dostarczenie opartej na danych przeglądu praktyk badawczych, potrzeb i postaw europejskich badaczy z nauk humanistycznych wobec zasobów cyfrowych, metod i narzędzi, w perspektywie przestrzennej i czasowej. Wyniki pierwszego sondażu (zakończonego w marcu 2015) zostaną zaprezentowane w wieloautorskim raporcie, który zawiera analizy zbiorcze i porównawcze oraz pięć raportów narodowych. Kolejne badanie planowane jest na 2017-2018. Więcej informacji: bit.ly/scholarlypractices

Zespół

Kierownik projektu

Costis Dallas, Digital Curation Unit, IMIS-Athena Research Centre, Grecja & Faculty of Information, University of Toronto, Kanada

Koordynatorka badania

Nephele Chatzidiakou, Digital Curation Unit, IMIS-Athena Research Centre, Grecja

Autorzy raportów narodowych

Gerlinde Schneider, & **Walter Scholger**, Karl-Franzens-Universität Graz, Austria

Nephele Chatzidiakou & **Costis Dallas**, Digital Curation Unit, IMIS-Athena Research Centre, Grecja

Ingrida Kelpšienė, Vilnius University, Litwa

Maciej Maryl, Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, Polska

Toma Tasovac, Belgrade Center for Digital Humanities, Serbia

Beat Immenhauser, Schweizerische Akademie der Geistes und Sozialwissenschaften Haus der Akademien, Szwajcaria

Infrastruktura techniczna

Stavros Angelis & **Dimitris Gavrillis**, Digital Curation Unit, IMIS-Athena Research Centre, Grecja

Media audiowizualne

Panagiotis Karioris, Institute for Language and Speech Processing, Athena Research Centre, Grecja

Przekład i rozpowszechnianie kwestionariusza

Gerlinde Schneider & **Walter Scholger**, Karl-Franzens-Universität Graz, Austria

Koraljka Kuzman, **Marko Lukin** & **Tvrtko Zebec**, Institute of Ethnology and Folklore Research, Zagrzeb, Chorwacja

Anne Joly TGIR Huma-Num, CNRS, Francja & **Aurelien Berra**, Université Paris-Ouest Nanterre, Francja

Manfred Thaller & **Zoe Schubert**, Universität zu Köln, and **Michael Bender**, TU Darmstadt, Niemcy

Costis Dallas, **Nephele Chatzidiakou**, **Agiatis Benardou** & **Eliza Papaki**, Digital Curation Unit, IMIS, Athena RC, Grecja

John Cunningham, Trinity College Dublin i **Susan Schreibman** & **Meredith Dabek**, National University of Ireland Maynooth, Irlandia

Ingrida Kelpšienė, Vilnius University, Litwa

Maciej Maryl, **Piotr Wciślik**, Instytut Badań Literackich PAN, **Marcin Werla** & **Michał Kozak**, Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe, Polska

Toma Tasovac & **Irena Marinski**, Belgrade Center for Digital Humanities, Serbia

Jurij Hadalin, Institute of Contemporary History, Słowenia

Elena Gonzalez-Blanco, Universidad Nacional de Educación a Distancia, Hiszpania

Claire Clivaz, Swiss Institute of Bioinformatics (SIB), and **Beat Immenhauser**, Schweizerische Akademie der Geistes- und Sozialwissenschaften, Haus der Akademien, Szwajcaria

Lorna Hughes, HATII, Glasgow University i **Robert Owain**, National Library of Wales, Wielka Brytania

Dokument sporządzili Nephele Chatzidiakou i Costis Dallas przy wsparciu Digital Curation Unit, IMIS-Athena Research Centre, Grecja. Autorzy pragną podziękować współpracownikom i wszystkim 2 177 respondentom za cenny wkład w badanie.